

Politisk kodeks

- et godt arbejdsredskab

Hvorfor er der behov for et politisk kodeks?

Rammerne for det politiske arbejde er ændrede. Politik er blevet meget mere end at træffe beslutninger i et lukket rum. Politisk indflydelse er ikke noget man tildeles, men skabes i samspil med andre aktører. At sætte et problem og mulige løsninger på den politiske dagsorden kan være en større kilde til indflydelse end den formelle beslutningsret.

Den traditionelle opfattelse af demokrati udfordres fra flere sider: Stadigt større krav til effektivitet, knappe ressourcer og høje forventninger kræver politisk lederskab.

- Borgerne er ikke nødvendigvis tilfredse med som hidtil at kunne stille nogen til politisk ansvar ved valgene. De ønsker mere direkte indflydelse på de beslutninger, som har betydning for deres liv.

Politikere på alle politiske niveauer står over for disse grundvilkår – i Folketinget, kommunalbestyrelser og EU-parlamentet, men de er særligt fremherskende i regionsrådene.

- Styreformen i regionerne nødvendiggør i høj grad samarbejde med mange aktører og regionsrådene har en begrænset område med egen suveræn beslutningsret.

Sundhedsområdet er samtidigt et af de velfærdsområder med størst prioritet hos borgerne og stor bevågenhed i medierne. Det stiller store krav til regionsrådspolitikerne i forhold til borgerinddragelse og kommunikation.

Det er derfor oplagt, at regionspolitikerne tager teten og går forrest og udvikler nye redskaber til politisk håndværk. Her er et politisk kodeks et godt udgangspunkt. ■

Hvad er formålet med et politisk kodeks?

Et politisk kodeks er et sæt spilleregler for, hvordan man samlet og som enkeltperson agerer. Det sætter rammerne, som politikerrollen skal udfyldes indenfor. Det kan hjælpe den enkelte politiker til at håndtere nye roller i en kompleks politisk hverdag og styrke regionsrådenes funktion.

Et kodeks kan for eksempel bidrage til klare retningslinjer for den eksterne kontakt med borgere og interesseorganisationer eller for samspillet med forvaltningen. Det kan også handle om, hvad regionsrådet ser som politikernes opgave – er det drift, udvikling, visioner, politikker?

Udadtil kan et politisk kodeks give eksterne parter en indsigt i regionsrådets funktion og arbejdsmåde. Det vil skabe åbenhed om tilgangen til det politiske arbejde og kan derfor bidrage til at styrke den eksterne legitimitet for politikerne og for regionsrådet som institution.

Arbejdet med kodeks kan være et udgangspunkt for at diskutere, hvordan man vil forvalte det politiske ansvar og rollen som regionsrådspolitiker. Det kan være en anledning til at vurdere de eksisterende arbejdsformer. ■

Hvad kan et kodeks handle om?

Et kodeks vil typisk bestå af anbefalinger for det politiske arbejde. Kodekset kan formuleres som svar på en række spørgsmål, som er relevante for regionsrådet arbejde.

Et kodeks kan bygges op omkring regionsrådets funktion ved at forholde sig til spørgsmål om:

Hvad indebærer et folkeligt mandat

- I hvor høj grad fokuserer det politiske arbejde på strategier og regionens udvikling?
- Hvordan prioriteres det politiske arbejde mellem drifts- og udviklingsopgaven?
- Hvor ofte skal politikker tages op, justeres eller revurderes?

og regionsrådets organisation ved at forholde sig til spørgsmål om

- Hvem repræsenterer regionen udadtil og på hvilken platform?
- Hvordan er samspillet mellem de midlertidige udvalg og forretningsudvalget?

Man kan også tage udgangspunkt i de relationer, som regionsrådets medlemmer indgår i.

For eksempel i de interne relationer i regionsrådet:

- Hvordan vil regionsrådet arbejde sammen om spørgsmål, som der er politisk uenighed om?
- Hvordan tilrettelægges samarbejdet mellem formandens parti/koalitionens parti og oppositionen?

eller i de eksterne relationer til borgere, medier og organisationer:

- Hvordan håndterer vi den eksterne kommunikation?
- Hvordan optimeres dialogen med patienter, erhvervslivet og andre interessenter?
- Hvilken indflydelse kan borgerne forvente at have på udformningen af en given politik?
- Hvordan sikres det, at beslutningerne forstås korrekt af de relevante modtagere?
- Hvordan håndteres regionspolitikeres eksterne repræsentation?

eller også i relationerne til administrationen:

- Hvad er de vigtigste kendetegn ved god politisk ledelse?
- Hvordan defineres administrationens frihed til at træffe beslutninger?
- Hvor detailorienteret skal arbejdet være?

- Mængden og prioriteten af spørgsmålene afhænger af, hvilket formål regionsrådet vil tillægge et politisk kodeks. ■

Hvordan kan arbejdet tilrettelægges?

Før et politisk kodeks udarbejdes, skal regionsrådet gøre sig klart, hvad det vil opnå med et kodeks, og afdække, om der ikke allerede findes mekanismer til at nå dette formål, eksempelvis værdier, retningslinjer og politikker.

Regionsrådet bør også diskutere, hvad kodekset skal anvendes til. Herunder i hvilke sammenhænge kodekset skal bruges, og hvad dets gyldighed er. Man kan eventuelt beslutte, at det skal være en anledning til at se på det politiske arbejde med nye øjne eller at det skal anvendes til at evaluere arbejdet efter en given periode.

Rådet bør også beslutte kodekets temaer og detaljering-niveau. Skal kodekset være en slags færdselsregler, som relativt klart definerer, hvordan regionsrådsmedlemmerne skal agere i forhold til sig selv og omverdenen, eller skal kodekset formuleres mere overordnet, så det nærmest får karakter af værdier. Skal det revideres i hver valgperiode og hvordan undgår man en politisk vinkling?

Et centralt element er hele regionsrådets ejerskab til kodekset. Processen kan i det tilfælde være lige så vigtig som resultatet. Alle bør have mulighed for at deltage, og der skal afsættes rum, tid og ressourcer til, at regionsrådet kan tage de grundlæggende diskussioner om politikerroller, relationer m.v. Diskussionerne kan tage udgangspunkt i spørgsmål eller i en eller flere konkrete situationer, som kan anvendes som cases.

Eksempelvis brugte kommunalpolitikere fra Morsø Kommune sammen med konsulenter to halve dage til at diskutere politikerroller og opgaver i fremtidens kommunestyre, derefter en halv dag på at diskutere, hvad der skal på den politiske dagsorden, en halv dag på at diskutere samspil mellem politikere og administration, og en dag på udarbejdelsen af det endelige kodeks. I alt tre hele dage.

Det kan være nødvendigt at inddrage eksterne ressourcer i processen i form af konsulenter eller andre med erfaring med at arbejde med politikerroller og kodeks.

På Danske Regioners hjemmeside findes en værktøjskasse, som kan anvendes i processen. Den indeholder foruden denne folder:

- Dilemmaer, som kan anvendes som oplæg til diskussion.
- Eksempler på kodeks fra andre lande og fra andre danske myndigheder. ■

Det er oplagt, at
regionspolitikkerne
tager teten og går
forrest og udvikler
nye redskaber til
politisk håndværk
Her er et **politisk
kodeks** et godt
udgangspunkt.

Politisk
kodeks